

УДК 378

ДЕЯКІ ПОЗИТИВНІ ПРАКТИКИ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

*Шевченко І. Ю., д.е.н., професор,
shevchenko.khnadu@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Проєктування освітніх програм (далі – ОП) є надвідповідальним процесом, який визначає унікальність ОП, їх фокус і особливості, повноту відповідності сучасним тенденціям розвитку галузі знань і спеціальності, перспективну затребуваність випускників ОП на ринку праці у галузевому, регіональному, національному та міжнародному масштабі тощо.

Проєктування ОП оцінюється при їх акредитації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти комплексно за підкритеріями Критерію 1 «Проєктування та цілі ОП» [1]. При цьому слід виділити як стандартні практики, так і деякі позитивні практики.

ОП мають бути унікальними, тобто мати власні особливості, які вирізняють їх з-поміж інших в цілому аналогічних ОП. Це можуть бути галузеві особливості, або особливості, пов'язані безпосередньо з навчанням і викладанням, або ж особливості матеріально-технічного, інформаційного чи кадрового забезпечення – головне, щоб заявлені риси ОП дійсно не повторювалися в інших ОП. У даному контексті доцільно вважати позитивною практикою, коли унікальність ОП включає одразу декілька аспектів – до прикладу галузевий фактор і інноваційне освітнє середовище.

ОП мають відповідати місії та стратегії розвитку закладу вищої освіти, в якому реалізуються. Формулювання мети ОП має бути в цілому співзвучним до місії та стратегічної мети закладу вищої освіти, в якому ОП реалізуються. Тут позитивною практикою можна вважати, коли при формулюванні цілей ОП беруться до уваги не тільки місія та стратегія закладу вищої освіти, а й місія та стратегія розвитку вищої освіти в державі та у світі.

При проєктуванні ОП мають враховуватися інтереси всіх груп стейкхолдерів: здобувачів вищої освіти, студентського врядування, викладачів, випускників, роботодавців, академічної (зокрема міжнародної) спільноти тощо. Вказане врахування може мати різні

прояви, втім бажаною є багатогранність взаємодії зі стейкхолдерами (рецензії, відгуки, розширені засідання кафедри, проблемні дискусії, публічні обговорення, семінари, «круглі столи» тощо). Також у даному контексті позитивною практикою можна вважати врахування інтересів більш широкого (за стандартний) переліку стейкхолдерів, зокрема органів державної влади та місцевого самоврядування, територіальних громад, асоціацій, федерацій, громадських організацій, міжнародних інституцій тощо.

Відповідність ОП тенденціям розвитку спеціальності та ринку праці яскраво ілюструють показники працевлаштування випускників ОП і затребуваність спеціальності на ринку праці. Для обґрунтування даної відповідності ОП слід послуговуватися офіційними даними та конкретною статистикою. Позитивною практикою можна вважати підтвердження органами служби зайнятості попиту роботодавців на випускників ОП (до прикладу, у вигляді листа-відповіді на запит закладу вищої освіти).

При здійсненні обґрунтування відповідності ОП галузевому та регіональному контекстам доцільно враховувати чинні стратегії чи програми розвитку галузі та регіону, в якому розташований заклад вищої освіти. Позитивною практикою є підтвердження визнаними лідерами галузі та регіональними органами влади стратегічної важливості ОП для галузі та регіону (до прикладу, у вигляді листів підтримки ОП).

ОП слід враховувати досвід вітчизняних і іноземних ОП, схожих за назвою чи спеціалізацією. Дане врахування має носити конкретний характер, бути наглядно підтвердженим порівняльними таблицями та протоколами публічного обговорення чи засідання проєктної групи. Позитивно оцінюється експертами широкий перелік проаналізованих ОП, як вітчизняних, так і іноземних.

ОП мають відповідати чинним Стандартам вищої освіти (за їх наявності), проте містити додаткові спеціальні фахові компетентності та програмні результати навчання, що окреслюють унікальність ОП.

Література:

1. Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року / ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». К., 2020. 66 с.